

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
לשכת מ"מ נציב שירות המדינה

יד' באייר התשנ"ה
 14 במאי 1995

אל: הסגל הבכיר בשירות המדינה המועסק עפ"י חוזה אישי לבכירים

הנדון: כתבה בעיתון "ידיעות אחרונות" מיום 27.4.95 - "שר האוצר אישר תוספות עד 40% בפנסיה של בכירים" ותגובתנו לכתבה

לאחרונה פורסמו מספר מאמרים בעתונות המבקרים את הסגל הבכיר בשירות המדינה המועסק עפ"י חוזה אישי לבכירים ואת החלטתו של שר האוצר לאשר הטבה מסויימת לגימלאות של עובדים אלו ע"י חישוב הגימלה לפי ממוצע רגיל במקום לפי חישוב משוקלל.

מאחר והנתונים שניתנו במאמרים לא התבססו על נתונים אמיתיים ויש בהם משום הטעיית הציבור, מצאתי לנכון להעביר את תגובתי לשר האוצר ובאמצעות יועצת התקשורת לעיתון "ידיעות אחרונות" (מצ"ב הכתבות בעיתון ומכתב תגובתי מיום 1.5.95), כפי שתוכלו לראות בכתבה השניה מיום 10.5.95, אומנם באו לידי ביטוי חלק מהנקודות והעובדות שהופיעו בתגובתנו אך לצערי דווקא מהנקודות העיקריות היתה התעלמות, והן: שהסגל הבכיר אינו מקבל את תשלום הפנסיה לפי המשכורת האחרונה וכן מהעובדה ששכרו של הסגל הבכיר המועסק עפ"י חוזה אישי בשירות המדינה נמוך בצורה משמעותית מהשכר הנהוג לסגל זה בשירות הציבורי.

מצאתי לנכון להביא לידיעתכם ולתשומת לבכם את תוכן הדברים והמצב העובדתי בעניין זה, לעומת התמונה החלקית המופיעה בעיתון.

ב ב ר כ ה,
 דוד פרלשטיין
 מ"מ נציב שירות המדינה

העתק: מר דוד ברודט - המנהל הכללי, משרד האוצר
 פרופ' יצחק גלנור - נציב שירות המדינה
 המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה
 מר רון קרול - הממונה על התקציבים, משרד האוצר
 מר שי טלמון - החשב הכללי, משרד האוצר
 מר יוסי קוצ'יק - הממונה על השכר והסכמי עבודה, משרד האוצר
 מר שמואל זיסקינד - ממונה על מינהל הסגל הבכיר, נש"מ

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
 לשכת מ"מ נציב שירות המדינה

א' באייר התשנ"ה
 1 במאי 1995

הנדון:

תגובה לכתבה בעיתון "ידיעות אחרונות" מיום 27.4.95 - "שר האוצר אישר תוספות עד 40% בפנסיה של בכירים"

1. כללי

הכתבה מבקרת את שר האוצר והסגל הבכיר בשירות המדינה, על אישור חלק נוסף ממשכורתם לפנסיה. לבקורת זו אין הצדקה מאחר והשיפור בתנאי הפנסיה היה מחוייב המציאות לאור הפער העצום בשכר ובתנאי הפנסיה בהשוואה לבעלי תפקידים מקבילים בשירות המדינה ובמיגזר הציבורי, שלגביהם נהוג הכלל שהם מקבלים את הפנסיה לפי המשכורת האחרונה. לעומת זאת הסגל הבכיר בשירות המדינה המועסק עפ"י חוזה אישי עבר ממעמד של עובד קבוע לחוזה מיוחד, אחרי מעבר זה לא חל עליו יותר הכלל של "המשכורת האחרונה". אלא נקבעו לגביו שתי תקופות לחישוב המשכורת לפנסיה, (דבר חסר תקדים בשירות המדינה). נוסף לכך קבוצה זו מקבלת את השכר הנמוך ביותר לעומת עובדי סגל בכיר בקבוצות העובדים האחרות כפי שיפורט בהמשך.

2. מאפייני הסגל הבכיר

א. הסגל הבכיר בשירות המדינה מתייחס לקבוצת עובדים המשובצים בשתי הדרגות העליונות בשירות ואלה הם אותם 15 איש בכל משרד, המהווים את הנהלתו. הם נמצאים בדרך כלל בתפקידי משנים למנכ"לים, סמנכ"לים, מנהלי מינהלים, אגפים גדולים, מחוזות גדולים, חשבים בכירים, פקידי שומה ומהנדסי מחוזות בכירים. קבוצה זו כוללת כ- 300 עובדים ושכרם הוא בממוצע בין 12.000 ש"ח ל- 13.000 ש"ח ברוטו, - קבוצה זו מועסקת על בסיס חוזה אישי וויתרה על קביעות. (הקבוצה אינה כוללת את 37 המנכ"לים ומוקבלים למנכ"לים המשתכרים כ- 14.000 ש"ח לחודש. וכן עוד כ- 100 עובדים בתפקידים הנ"ל שלא בחרו לעבור לחוזה אישי וזאת על מנת לא לוותר על מעמד הקביעות).

ב. סגל זה קובע את רמת שירות המדינה, שותף לקביעת מדיניות, אחראי לביצוע תפקידים ברמה ממלכתית וכן קובע מסגרות, הנחיות והוראות, שעל פיהם פועלים כל המיגזרים האחרים במשק. הוא חייב להיות בעל רמה גבוהה ביותר בתוך הסגלים הבכירים בשירות הציבורי ולהבטיח ע"י רמתו וכישוריו שמדינת ישראל תהיה מדינה מפותחת ומודרנית עם איכות חיים גבוהה.

לצורך הבנת הנושא וקביעת עמדה יש להשוות את השכר של הסגל הבכיר בשירות המדינה, לעומת קבוצות אחרות של עובדים בכירים בדירוגים אחרים, אשר נשארו במעמד קבוע ותואי שכר גבוהים יותר בשירות המדינה ולעומת סגלים בכירים אחרים מקבילים בשירות הציבורי:-

א. דוגמאות מהמגזר הציבורי

- (1) סגל בכיר שלטון מקומי - משתכר בין 16.000 ל- 22.000 ש"ח. (זה הסגל הבכיר בעיריות הבינוניות והגדולות והוא מקביל לסגל הבכיר במשרדי הממשלה).
  - (2) הסגל הבכיר במוסדות להשכלה גבוהה משתכר שכר דומה לנזכר לעיל בשלטון המקומי.
  - (3) צה"ל (אלוף משנה + תת-אלוף) - משתכרים בין 18.000 ל- 21.000 ש"ח.
  - (4) משטרת ישראל (נצ"מ + תנ"צ) - משתכרים בין 18.000 ל- 21.000 ש"ח.
  - (5) חברות ממשלתיות בינוניות וגדולות - משתכרים בין 18.000 ל- 24.000 ש"ח.
  - (6) כמו כן ישנם עובדים בכירים רבים בדירוגים אחרים בשירות הממשלתי, אשר נשארו במעמד קבוע ובתנאי שכר גבוהים יותר בצורה משמעותית לעומת הסגל הבכיר המועסק בחוזים אישיים, עובדי אלו יקבלו את גימלתם על בסיס המשכורת האחרונה עבור כל תקופת השירות. (עובדים בכירים אלו נמצאים בדירוגים; רופאים, משפטנים, פרקליטים, מוקבלים לשופטים, עובדי הוראה והנהלות של משרדים מסוימים כגון - בטחון, חוץ, חינוך, מבקר המדינה, הכנסת וכ"ו).
- * עובדים בכירים אלו נהנים מפנסיה תקציבית כאשר מרבית המשכורת והתוספות הינם נכללים בנושכורת הקובעת לפנסיה ובסיס החישוב הוא לפי המשכורת האחרונה עבור כל תקופת השירות, כאשר חלק נכבד מהם נהנה עדיין ממעמד קבוע. והחלק האחר זכויותיו הסוציאליות מבוטחות בביטוח מנהלים על כל משכורתם.
- * כל קבוצות העובדים הנ"ל מקבלות "מענק יובל" להוציא השופטים והרופאים.

4. נוצר מצב אבסורדי שלא רק שהסגל הבכיר בשירות המדינה המועסק בחוזה בכירים מקבל את השכר הכי נמוך לעומת סגלים בכירים אחרים כפי שראינו לעיל, נגרם להם גם עוול נוסף בגין שיטת החישוב של הגימלאות לפי ממוצע של שתי תקופות ולא לפי המשכורת האחרונה.
5. עובדים אלו לא השלימו עם כך ומאז שנכנסו לחוזים המיוחדים המשיכו לתבוע, ובצדק, שיחול עליהם הכלל המקובל לגבי כל הסגלים הבכירים בשירות המדינה ובשירות הציבורי, הקשורים לפנסיה תקציבית, שהמשכורת האחרונה היא הקובעת לגמלאות עבור כל תקופת השרות.
6. נציבות שירות המדינה תמכה ותומכת בתביעה הנ"ל של הסגל הבכיר לאורך כל הדרך, מאחר וכאמור הם מופלים היום לרעה, ובנוסף הדבר מקשה על התחרות של שירות המדינה עם כל השירות הציבורי בהשגת מיטב העובדים לשירות המדינה.
7. לאור האמור אין שום ספק שההחלטה שהתקבלה ע"י שר האוצר היתה צעד בלתי נמנע ועדיין לא מספיק.

8. האם מישוהו מעלה על דעתו שלאחר שינויי השכר (המשמעותיים ביותר) שאושרו בימים אלה למשל לקבוצת השופטים, לא ימשיך לחול עליהם הכלל של המשכורת האחרונה, האם יחלקו את המשכורת הקובעת לגימלה של השופטים ל- 2 תקופות? ודאי שלא ובצדק, למרות שמדובר בהעלאה של עשרות אחוזים בבת אחת. ואותו דבר קרה הן אצל הרופאים והן עם הסגל האקדמי באוניברסיטאות. (למרות עליות השכר בעשרות אחוזים גם אצלם ממשיך לחול עליהם הכלל הקובע את משכורתם האחרונה לפנסיה).

9. נוסף לכל האמור לעיל יש להדגיש לגבי קבוצה זו (הסגל הבכיר בשירות המדינה המועסק בחוזים אישיים) את הנקודות הבאות:-

א. עם המעבר לחוזה בכירים, העובדים ויתרו על הקביעות (דבר שלא קרה בחלק נכבד מהשירות הממשלתי והציבורי שנשאר במעמד קבוע וקיבל שכר הרבה יותר גבוה מהם) והאישור האחרון שניתן ע"י שר האוצר לחישוב ממוצע חשבוני רגיל במקום חישוב משוקלל, היה מותנה בויתורים נוספים מצד הבכירים בנוסף לויתור על הקביעות כגון:-

(1) החוזה הוא ל- 4 שנים ואינו מתחדש אוטומטית ובכל מקרה כל הארכת תוקף חוזה מותנית בהמלצת הממונה הישיר.

(2) תוקף החוזה במקומות אחרים אינו מוגבל בזמן או שהוא לתקופות זמן ארוכות יותר.

(3) אפשר לפטר את העובד בתוך תקופת החוזה ו/או בסיום החוזה והכלל של הופעה בפני וועדת השירות יהיה רק במקרה של חשש מפיטורים פוליטיים או שרירותיים בלבד.

(4) לעובדים אלו אין שום הגנה של איגוד מקצועי

(5) סגל זה אינו זכאי ואינו יכול לעבוד עבודה נוספת, הן בגלל עומס השעות והן בגלל זה שאוסרים זאת עליו, למעט מקרים יוצאים מן הכלל שאין בהם ניגוד אינטרסים.

(6) סגל זה כמעט ואינו זכאי לקבל חל"ת בתקופת החוזה (בשונה מיתר עובדי המדינה) למעט חל"ת עפ"י חוק.

(7) סגל זה (שאינו כולל את המנכ"לים) אינו מקבל שום הטבות מיוחדות בהשוואה לקבוצות אחרות (הפנסיה מבוססת על 2% לכל שנת עבודה כמו ליתר עובדי המדינה והחזר הוצאות רכב כמו ליתר העובדים בהתאם לתפקידם ודרגתם בשירות).

10. נתונים לא מדויקים ומטעים במאמר בידיעות אחרונות: -

א. הנתונים שניתנו במאמר ב- "ידיעות אחרונות" אינם מדויקים ויש בהם משום הטעיית הציבור מכיוון שלא כל 300 העובדים המועסקים בחוזה הם בפנסיה תקציבית. 100 מתוכם זכויותיהם הסוציאליות מבוססות מחוץ לממשלה (ביטוח מנהלים וכדומה) ולא נהנים מכל הזכויות שהוזכרו (עצם העובדה שיש 100 בכירים מתוך ה- 300 בביטוח מנהלים מוכיח שמדובר בעובדים חדשים שעובדים פחות מ- 10 שנים בשירות המדינה, ולכן לא קבלו זכויות לגימלה. עובדה זו מוכיחה כי הרוטציה המצופה מעצם הויתור על הקביעות והכנסת שיטת החוזים האישיים לשירות המדינה, פועלת ומתרחבת).

ב. יש לציין שמתוך ה- 200 הנותרים שהם בפנסיה תקציבית יש בסך הכל 50 עובדים מעל 35 שנות וותק הזכאים ל- 70% ויש עוד 50 עובדים מעל 30 שנות שירות הזכאים ל- 60% גימלה. כל היתר (100 עובדים) יש להם וותק הנע בין 10 ל- 25 שנה והם רחוקים מאוד מפנסיה מקסימלית וכך שהשינוי לגביהם אינו משמעותי.

ג. עובדים אלו ממשיכים לשרת בחוזה המיוחד וישנם עובדים רבים (שאם לא יפוטר) יוכלו להמשיך עוד שנים רבות. כל שנה נוספת של עבודה מזכה אותם לגימלה לפי המשכורת של החוזה המיוחד ואז היתרון שנוצר כביכול ע"י החלטת שר האוצר הוא זמני ואינו רלוונטי לגביהם ורבים מהם היו מגיעים לממוצע הרגיל בלאו הכי ואף עוברים אותו.

11. לגבי הטענה שהחוזה האישי ניתן למקורבים ובמיוחד לאנשי משרד האוצר, כמובן שטענה זו אין לה שום אחיזה במציאות וראוי לציין שבמספר רב של הזדמנויות פרסמנו וציינו באופן ברור וחד משמעי שההחלטות למתן חוזים לא מתקבלות משיקולים אישיים או על בסיס דרגות אישיות אלא עפ"י קריטריונים קבועים וברורים שהעיקרי ביניהם הוא דרגת התפקיד בתקן, כיום אלו הם התפקידים ב- 2 השכבות (הדרגות) העליונות בתקן.

12. סיכום

א. ההטבות שניתנו לסגל זה שהם בכירי המנהלים בשירות המדינה בדירוגים; מינוזלי, מח"ר ומהנדסים הם היחידים שבמעבר מהקביעות (כתב מינוי) לחוזה מיוחד לא ימשיך לחול עליהם הכלל של "המשכורת האחרונה" ונקבעו לגביהם שתי תקופות לחישוב המשכורת לפנסיה, כאשר גם אלה שמעליהם "מנכ"לים" וגם לגבי אלה המקבילים להם בשירות המדינה ובמוסדות הממלכתיים ובכל המיגזרים, האזרחי והבטחוני של השירות הציבורי נהוג הכלל שנקבלים את הפנסיה לפי המשכורת האחרונה. נוצר מצב אבסורדי שלא רק שקבוצה זו מקבלת את השכר הכי נמוך לעומת סגלים בכירים אחרים, אלא נגרם להם עוול בגין שיטת החישוב הנ"ל, לכן ההחלטה לתקן חלקי של המצב היתה הכרחית בלתי נמנעת ועדיין לא מספקת. המאמר בעיתון לא התבסס על נתונים אמיתיים בשירות המדינה ובשירות הציבורי ומכאן שהוא לא היה נכון ולא אובייקטיבי.

ב. בולטת העובדה שעובדים בכירים רבים מסגל זה הפורשים מהשירות הממשלתי נקלטים בקלות בכל המיגזרים במשק ובשכר הרבה יותר גבוהה, עם זאת פתיחת מסלול החוזים המיוחדים בשירות המדינה יביא לכך, שבמשך הזמן הסגל הבכיר כולו או מרביתו יועסק על בסיס של חוזים אישיים. כך תגבר הניידות של עובדים אלו ביוזמתם או ביוזמת המערכת, לתועלת שני הצדדים. אולם כדי למשוך יותר כוחות צעירים ולממש את הניידות, נדרש עדיין שיפור משמעותי בשכר, במיוחד בקבוצה של בעלי החוזים המיוחדים ולאלה שירצו להצטרף אליהם תוך וויתור על הקביעות.

בברכה,
דוד פרלשטיין
מ"מ נציב שירות המדינה

זהב וזהב

שר האוצר אישר

תוספות עד 40%

בפנסיה של בכירים

צה נבחרת של כ־300 פקידים בכירים ותיקים בצמרת משרדי הממשלה, שרר במ צברו ותק רב כפקידים רגילים לפני שקיבלו חוזה אישי. הם יכולים לפרוש עם מלוא הפנסיה המוגדלת (70 אחוז מהשכר) כבר עכשיו, גם אם לא הגיעו לגיל הפרישה.

ממלא מקום נציב שירות המדינה, דר דו פרלשטיין, אמר אתמול, כי הבכירים האלה, בעלי האינטרס האישי, ניהלו מאבק של חודשים ארוכים עם שר האוצר בדרישה לתת להם את כל הפנסיה לפי שכרם בחוזה האישי.

„בסוף בייגה אמר טוב, נתפשר על החצי“, ואישר להם לקבל חצי פנסיה לפי המשכורת של פקירי ממשלה וחצי פנסיה לפי המשכורת המוגדלת, על־פי החוזה האישי.“

מאת הגר אנוש,
כתבת „יריעות אחרונות“
שר האוצר, אברהם שוחט, אישר תוספות פנסיה של 30 עד 40 אחוז לפקירי הממשלה הבכירים המועסקים על־פי חוזה אישי, שיש להם ותק רב כפקידים ממשלתיים מהשורה.

כתוצאה משינוי שיטת החישוב תוגדל הפנסיה התקציבית של פקיר בכיר כזה מכ־5,100 שקל (בדירוג המינהלי) לכ־6,600 שקל בחודש. במקרים מסויימים עשויה הפנסיה להגיע אף ל־7,000 שקל. אותו בכיר, אילו היה מקבל את הפנסיה שלו לפי שיטת החישוב הנהוגה לכלל עובדי המדינה, היה מקבל 4,500 שקל בלבד.

החישוב החדש ייטיב בעיקר עם קבו

אל"מ בצה"ל מרדכי

21 אלף ש" בחודש

כך נכתב במסמך של נציבות שירות המדינה

לסכומים אלה יש להוסיף את העלויות לפנסיה תקציבית, לרכב צמוד ולתנאים נלווים אחרים, וכן תוספת מיוחדת של 5% מהשכר המשולמת לכל מי שצבר 25 שנות ותק בשירות הציבורי.

לעומת בעלי התפקידים האלה, כותב פרלשטיין, בולט שכרם הנמוך של הבכירים בשירות המדינה, שבחרו לעבור ממעמד של עובדי מדינה קבועים לחוזים אישיים: שכרם של המנכ"לים במשרדי הממשלה ושל בכירים נוספים בעלי שכר זהה הוא 14,000 שקל ברוטו בחודש, ואילו סג"מ נכ"לים וראשי אגפים משתכרים רק 12,000-13,000 אלף שקל בחודש.

המסמך חובר כדי להצדיק את תוספות הפנסיה המפליגות לבכירים, אשר אושרו לאחרונה עלידי שר האוצר, אברהם שר חט, בלחץ נציבות שירות המדינה.

מאת הגר אנוש

337 פקידים בכירים בשירות הממשלתי, המועסקים לפי חוזים אישיים מיוחדים רק להם, מופלים לרעה בשכרם לעומת בכירים בשירות הציבורי ובכוחות הביטחון.

כך נאמר במסמך רשמי, בחתימת ממלא מקום נציב שירות המדינה, דודו פרלשטיין, שהעתק ממנו הגיע ל"ידיעות אחרונות". וזה הפירוט של פרלשטיין:

אלופי-מישנה ותתי-אלופים בצה"ל וכן ניצבי-מישנה ותתי-ניצבים במשטרה משתכרים 18,000-21,000 שקל ברוטו בחודש. מנכ"לים של חברות ממשלתיות ביינוניות וגדולות משתכרים 18,000-24,000 שקל בחודש. אנשי הסגל הבכיר בעיריות בינוניות וגדולות משתכרים 16,000-22,000 שקל ברוטו בחודש.